

SMJERNICE O SLOBODI IZRAŽAVANJA SUDIJA/SUTKINJA

Autor: g-din Djuro Sessa, međunarodni konsultant Savjeta Evrope

Finansirano
od strane Evropske unije i
Savjeta Evrope

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implementirano
od strane Savjeta Evrope

Smjernice o slobodi izražavanja sudija/sutkinja

Izrada ove publikacije je omogućena uz finansijsku podršku Evropske unije i Savjeta Evrope. Stavovi izraženi u ovom dokumentu ne predstavljaju zvanične stavove Evropske unije ili Savjeta Evrope.

Dozvoljena je reprodukcija izvoda (do 500 riječi), osim za komercijalne svrhe, pod uslovom da je očuvan integritet teksta, da se izvod ne koristi izvan konteksta, da ne daje nepotpune informacije niti na neki drugi način dovodi čitaoca na pogrešne zaključke o njegovoj prirodi, obimu ili sadržaju teksta.

Izvor teksta je uvijek obavezno navesti na sljedeći način “© Savjet Evrope, 2022”. Sve druge zahtjeve za reprodukciju/prevod dijela i cijelog teksta, treba uputiti na Directorate of Communications, Council of Europe (F-67075 Strasbourg Cedex ili na publishing@coe.int).

Svu ostalu korespondenciju koja se odnosi na ovu publikaciju treba uputiti na adresu Odsjeka za primjenu standarda u oblasti ljudskih prava, pravosuđa i pravne saradnje, F-67075 Strasbourg Cedex, Francuska.

E-mail: Horizontal.Facility@coe.int

© Savjet Evrope, jun 2022. Sva prava zadržana. Licencirano Evropskoj uniji pod uslovima.

SMJERNICE O SLOBODI IZRAŽAVANJA SUDIJA/SUTKINJA U CRNOJ GORI

Smjernice su pripremljene u saradnji sa Komisijom za Etički kodeks sudija, sa ciljem daljeg jačanja etičke i disciplinske odgovornosti sudija u Crnoj Gori.

Za potrebe ove aktivnosti, a kako bi se odgovorilo na potrebe Komisije u pogledu izrade Smjernica o slobodi izražavanja sudija/sutkinja, kao stručna osnova su korišćeni:

- međunarodni standardi na temu „Sloboda izražavanja sudija”,
- Standardi Savjeta Evrope, uključujući relevantne odluke Evropskog suda za ljudska prava,
- Pravni propisi u Crnoj Gori koji se odnose na slobode, prava i dužnosti sudija, te Etički kodeks sudija i smjernice Komisije za Etički kodeksa sudija.

U ovom dokumentu je dat pregled međunarodnih i lokalnih standarda koji se odnose na pravo sudija na slobodu izražavanja.

Iako je sloboda izražavanja jedna od osnovnih političkih sloboda i može se ograničiti samo u vrlo specifičnim okolnostima i to samo kada se mora zaštititi neko drugo pravo, sloboda ili bezbjednost države, sudije kao nosioci sudske vlasti su u specifičnom položaju.

Za potrebe ovog izvještaja pod *izražavanjem* treba smatrati svaki oblik izražavanja misli, stavova, mišljenja i tvrdnji bez obzira na mjesto ili vrijeme, kao i bez obzira na način na koji se izražavanje manifestuje, uključujući i kroz neverbalnu komunikaciju.

1. Sudije i sutkinje, poput drugih građana i građanki, imaju pravo na slobodu izražavanja, uvjerenja, udruživanja i okupljanja. Sudija ne smije da očekuje da će ostvarivanje njegovog prava na slobodu izražavanja dovesti do disciplinskih sankcija. Sudiji se mora omogućiti da prilikom donošenja odluke slobodno i neometano izrazi sopstveno mišljenje,
2. Svako ograničenje ostvarivanja ovih prava za sudije/sutkinje od strane države podliježe opštim kriterijumima iz međunarodnog prava za takva ograničenja, uključujući neophodnost i srazmjernost.
3. Ograničenja u ostvarivanju prava sudija na ove slobode koja se konkretno odnose na njihovu sudijsku funkciju treba da utvrdi sudstvo ili drugo nezavisno tijelo u kojem većinu članova čine sudije.
4. Ne predstavljaju sve povrede slobode izražavanja osnov za disciplinsku odgovornost. Pokretanje disciplinskog postupka u svim slučajevima neetičkog izražavanja može da ima „efekat obeshrabrivanja“ na postojanje ili iznošenje drugačijeg mišljenja u sistemu.
5. Svaki postupak protiv sudija na osnovu ostvarivanja ovih sloboda mora se voditi u skladu sa članom 6 EKLJP.

6. Ograničenja u ostvarivanju ovih sloboda mogu, u načelu, za sudije biti opravdana ako su neophodna i odgovarajuća da garantuju njihovu nepristrasnost i nezavisnost.

7. Sudije treba da podnesu zahtjev da budu izuzete iz postupaka kada je to potrebno da se obezbijedi da pravosuđe bude nezavisno i nepristrasno, kao i da ga drugi smatraju nezavisnom i nepristrasnim, bez obzira na to da li su se aktivnosti odvijale u javnom, privatnom ili profesionalnom životu.

8. Ostvarivanje ovih sloboda može dovesti do zahtjeva za izuzećem i sudije treba da nastoje da na minimum svedu situacije u kojima bi na kraju mogli da budu pozvani da podnesu zahtjev za svoje izuzeće.

9. Istovremeno, gore navedena razmatranja ne znače da sudija nikada ne može da ostvaruje svoje pravo na slobodu izražavanja, udruživanje ili okupljanje u vezi pitanja ili stranaka koje može da završi pred sudom u nekom trenutku u budućnosti. Potpuna izolacija od zajednice i društva nije realna, niti se traži od sudija. Sudija/sutkinja posebno treba da izbjegava političke kontroverze. Važno je izbjeći da se sudijska funkcija koristi za promovisanje ličnih stavova kao i utisak zarobljenosti od strane određenih organizacija ili interesa. Sudije treba da izbjegavaju da izražavaju mišljenje o pitanjima koja se mogu javiti tokom sudskog postupka i koja mogu dovesti do zabrinutosti o nepristrasnosti sudije.

10. Vlasti ne treba da ograničavaju ostvarivanje ovih sloboda u ove svrhe ili da uvode disciplinske ili druge posljedice zbog njihovog ostvarivanja. To važi bez obzira na to da li se pitanje inače smatra politički kontroverznim.

11. Sloboda izražavanja ne može dovesti u pitanje ravnopravnost svih, nezavisno od njegove/njene rase, boje kože, pola/roda, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovine, rođenja, obrazovanja, društvenog položaja ili drugih osobina.

12. Sudije i sutkinje treba da budu svjesne svoje obaveze da podižu nivo svijesti, kako među sudijama i u pravosuđu, tako i u javnosti, o svim izazovima vezanim za sudijski integritet, uključuju i pitanja sudijskog integriteta povezana s rodnom ravnopravnošću i politikom jednakih mogućnosti, kao i da doprinose afirmaciji principa rodne ravnopravnosti u pravosuđu i u društvu, u cjelini.

13. Gore navedeni standardi i načela primjenjuju se na oblike izražavanja i udruživanja na internetu (uključujući društvene medije).

Izrada ovog dokumenta omogućena je uz finansijsku podršku Evropske unije i Savjeta Evrope. Stavovi izraženi u ovom dokumentu ne predstavljaju zvaničan stav Evropske unije ili Savjeta Evrope.

Savjet Evrope je vodeća organizacija za ljudska prava na kontinentu. Obuhvata 46 država, uključujući sve članice Evropske unije. Sve države članice Savjeta Evrope potpisale su Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum čiji je cilj zaštita ljudskih prava, demokratije i vladavine prava. Evropski sud za ljudska prava nadgleda primjenu Konvencije u državama članicama.

www.coe.int

Zemlje članice Evropske unije odlučile su da udruže svoja znanja, resurse i sudbine. Zajedno su izgradile zonu stabilnosti, demokratije i održivog razvoja, zadržavajući kulturnu raznolikost, toleranciju i individualne slobode. Evropska unija poklanja posebnu pažnju razmjeni postignuća i vrijednosti sa zemljama i narodima izvan svojih granica.

www.europa.eu

Finansirano
od strane Evropske unije i
Savjeta Evrope

COUNCIL OF EUROPE

Implementirano
od strane Savjeta Evrope